

держави: дис... канд. юрид. наук: 12.00.01 / Мотиль Іван Іванович ; Київський національний ун-т внутрішніх справ. Київ, 2007. С. 214.

4. Права та свободи людини в контексті модернізації Конституції України / За заг. ред. проф. В.В. Коваленка; матеріали науково-практичної інтернет конференції ННІЗН НАВС (м. Київ, 23 січня 2014 р.). – К. : Видавництво Ліра-К, 2014. 192с.

5. Удовика Л.Г. Діалектика моралі і права у розвитку демократії: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філос. наук: спец. 09.00.03 «Соціальна філософія та філософія історії» / Л. Г. Удовика; Запорізький держ. ун-т. – Запоріжжя, 1998. – 17 с.

6. Черкас М. Є. Правосвідомість та її функції в механізмі правового регулювання : монографія. Харків : Право, 2014. 156 с.

7. Про введення воєнного стану : указ Президента України від 24.02.2022 № 64. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#n2>

8. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015. URL: <https://www.zakon.cc/law/document/read/389-19>

*Молодик Софія Володимирівна,
здобувачка першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти за спеціальністю (053) Психологія
навчально-наукового інституту № 3
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:
Мозоль Наталія Іванівна
доцент кафедри теорії держави та права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент*

МОРАЛЬНІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО

Безумовно, питання правопорядку та правової культури в сучасній Україні є значущим та багатограним, тому події останнього року показали, що одне з головних завдань працівників поліції – забезпечувати громадський порядок. Та крім цього з 24 лютого 2022 року на території України було введено воєнний стан, у зв'язку з повномасштабною військовою агресією з боку російської федерації, а це в свою чергу створює загострення оперативної обстановки, в якій доводиться діяти силам охорони правопорядку, у тому ж числі і працівникам Національної поліції, вирішуючи при цьому відповідні проблеми та моральні засади на підконтрольній території. Тому, у період війни робота правоохоронних органів складається із захисту прав і свобод людини і стає ближчою до реальних потреб населення, орієнтованою на тісну співпрацю з громадою, створення та підтримку в суспільстві комфортних соціально-правових умов для життя людини, а також безперешкодне забезпечення її інформаційно-правовим супроводом. І тому,

моральні засади поліцейського формуються на специфічних обов'язках і функціях професії та ситуаціях, у які потрапляють працівники поліції при виконанні ними службових обов'язків для забезпечення правопорядку населення. Але незважаючи на все це, вони останні повинні «тримати себе в моральній формі», тим самим надавати приклад суспільству в поведженні один з одним.

З введенням режиму воєнного стану та відбиттям збройного вторгнення противника на нашу територію постало питання забезпечення публічної безпеки і порядку в умовах воєнного стану. Так, в органах охорони державного кордону на ділянках кордону, яких є потенційна загроза національній безпеці і оборони України, запроваджено додаткові тимчасові обмеження на в'їзд, провадження робіт у прикордонній смузі, прикордонних контрольованих районах, плавання маломірних суден та інших плавзасобів у внутрішніх водах [1, с. 34]. Тобто робота працівників поліції полягає в безпосередньому забезпеченні публічної безпеки і порядку в межах своєї компетенції, а саме: дотримання моральних правил, що регламентують відповідно до законодавства правила в'їзду, перебування, проживання, пересування громадян України та інших осіб, ведення обліку та тримання на пристанях, причалах, базах для стоянки, у пунктах базування маломірних (малих) суден, інших плавучих засобів, призначених для спорту або відпочинку на воді, а також у місцях базування суден флоту рибної промисловості, що не підлягають технічному нагляду класифікаційного товариства, їх випуску, плавання і пересування в територіальному морі та внутрішніх водах України.

В умовах воєнного стану постало питання про психологічну допомогу військовим та мирному населенню. В першу чергу, поліція повинна оцінити якість психологічного здоров'я особистості включаючи: індивідуальність, активність та саморегуляцію. Застосування цієї системи оцінки психологічного здоров'я дозволить визначити та нейтралізувати ті чинники, які спричиняють соціальну дезадаптацію, деформацію і професійне вигорання [2, с. 20]. У цих умовах працівники поліції повинні насамперед-це дотримуватися моральних вимог, тобто свідомої дисципліни, ініціативності, професійної солідарності, взаємодопомоги, підтримки, сміливості та морально-психологічної готовності до дій у складних ситуаціях і здатності до розумового ризику в екстремальних умовах.

Комендантська година в наш час перетворилася з книжкового терміну на повсякденне явище, з яким ми стикаємося щоденно. Але тим не менш варто зазначити, що вона є необхідною та невід'ємною ланкою у забезпеченні безпеки та громадського порядку під час воєнного стану. Це заборона військовим комендантом в певний час доби і на певний час перебувати на вулицях та в громадських місцях мешканцям певного населеного пункту, де встановлено Президентом України воєнний (надзвичайний) стан з метою встановлення і підтримки громадського порядку, зменшення кількості жертв, ліквідації наслідків техногенної катастрофи, епідемії на час оголошеного у даній місцевості надзвичайного стану» [3, с. 792]. Тобто комендантський патруль має право затримати тих, хто перебуває на вулиці, але при цьому не нанести шкоди людині.

Отже, слід підкреслити, що це створено для забезпечення безпеки державних об'єктів, громадської безпеки та стабілізації ситуацій. Комендантська година є дуже доцільною та потрібною, її впровадження та застосування у період війни рятує сотні життів та допомагає працівникам поліції робити якісно свою справу та допомагати громадянам, які цього потребують.

У воєнний стан проблема забезпечення публічної безпеки і порядку, на тимчасово окупованих територіях залишається актуальною, адже вороже вторгнення та робота диверсійних груп на підконтрольних територіях України залишається можливою. Тому захист цивільного населення є задачею яка має стояти на першому місці у працівників національної поліції України. Однією із нагальних проблем несення служби поліції на тимчасово окупованих територіях, є проблема безпеки оперативних працівників які виконують поставлені перед ними задачі «на виїзді до місця». Науковець Колесник С. П. у своїй роботі вказує що працівники Національної поліції України змушені дуже швидко пристосовуватись до специфіки несення служби, набувати навичок, які не зовсім властиві для правоохоронних підрозділів [4, с. 14]. Таким чином, варто сказати що робота НПУ на тимчасово окупованих територіях на період військового часу дуже відрізняється від роботи у мирний час, адже по-перше поліцейські повинні бути дуже обачливими, відповідальними та тримати себе у моральній формі. Незважаючи на складне становище, повинні «взяти себе в руки» і пристосуватися до нового режиму несення служби, які властиві у період воєнного часу.

У воєнний стан актуальною проблемою стало мародерство. Щодня ми спостерігаємо в пабліках та новинах як люди самостійно борються з цим явищем, затримують людей, які вчинили протиправні дії - чинять самосуд. Тому, відповідно до ст. 432 Кримінального кодексу України мародерство - викрадення на полі бою речей, що знаходяться при вбитих чи поранених. До об'єкта злочину у даному випадку відноситься порядок несення військової служби під час ведення бойових дій [5]. Отже, стає зрозумілим, що не кожна крадіжка є мародерством. Проте в умовах війни під «мародерством» розуміють крадіжки, вчинені не лише на полі бою, а й на інших територіях під час воєнного стану. Я вважаю, що в діяльності поліцейського в умовах війни є показати та розказати населенню, як потрібно вирішувати мародерство. Але при цьому тримати себе у моральній формі та діяти розумно.

Навіть якщо органи внутрішніх справ здійснюють охорону громадського порядку в умовах воєнного стану, то це- дотримання законності є необхідною умовою їх діяльності. Дотримання законності забезпечується систематичним контролем з боку вищих органів управління, правом адміністративного та судового оскарження, контролем громадськості та засобів масової інформації. Зважаючи на те, що органи внутрішніх справ діють постійно в складній ситуації, кожен працівник повинен чітко знати свої функціональні обов'язки та морально-етичні засади, як у звичайних, так і в умовах воєнного стану і повинні ретельно їх виконувати. [6, с. 68–69]. Тому органи внутрішніх справ у час війни мають великі повноваження, а саме: з дотриманням законності, знанням своїх функціональних обов'язків, але найголовніше- це морально-етичні засади. Тому що, моральні вимоги до поліцейського у час війни полягають в ставленні до

людини як до вищої цінності, повага та захист прав, розумне і гуманне використання наданих законом працівнику поліції прав у суворій відповідальності з принципами соціальної справедливості, службового і морального обов'язку.

Таким чином, у діяльності поліції в умовах воєнного стану є важливість дотримання морально-етичних норм поведінки й усвідомлення загальнолюдських цінностей працівниками та персоналом, задіяними у сфері забезпечення правопорядку, оскільки це безпосередньо позначається не лише на ефективності службової діяльності, а й на розвитку морально-професійних якостей особистості правоохоронця перед народом та країною. В цілому основною метою діяльності Національної поліції в умовах воєнного стану є дотримання правового порядку та безпеки в умовах ведення цього режиму, а також попередження та припинення правопорушень. Працівники поліції повинні знати організацію та тактику діяльності правоохоронних органів у таких умовах, їх завдання та функції, форми та методи здійснення поліцейської діяльності, рішення місцевих правоохоронних органів, а також законодавство, зокрема, те, що регулює діяльність поліції та інших правоохоронних органів в умовах воєнного стану. Це означає, що надзвичайна складність підтримання громадського порядку в умовах воєнного стану вимагає високої професійної підготовки поліцейських. Але основною функцією органів внутрішніх справ щодо забезпечення правового режиму воєнного стану є протидія внутрішнім загрозам, чого досягають вирішенням таких завдань, як боротьба зі злочинністю, особливо з її організованими формами; протидія різним проявам тероризму; забезпечення громадської безпеки та дотримання і виконання в цих умовах та діях моральних засад та якостей поліцейського, які їх стосуються.

Список використаних джерел

1. Білгород-Дністровський прикордонний загін інформує про запровадження додаткових режимних обмежень у контрольованих прикордонних районах від 21 травня 2022 р. Урядовий портал. 2022. URL: <https://dpsu.gov.ua>.
2. Психологія здоров'я людини : навч. посіб. / І. Я. Коцан, Г. В. Ложкін, М. І. Мукашевич / За ред. І. Я. Коцана. Луцьк : Вежа, 2009. 316 с.
3. Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, м. Київ, Wayback Machine, 2001, Т. 3. 792 с.
4. Колесник С. П., «Питання забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки та порядку підрозділами Національної поліції України в зоні проведення операції об'єднаних сил» *Південноукраїнський правничий часопис*. 2019. С. 14.
5. Кримінальний кодекс України. URL: <https://v.gd/pyE9TJ> (дата звернення
6. Про національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 565-ХІІ // Відомості Верховної Ради УРСР. 2015. № 40, 41. Ст. 379.